

I

(Jogalkotási aktusok)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/77/EU IRÁNYELVE

(2011. szeptember 27.)

a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 53. cikke (1) bekezdésére, 62. és 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) A 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³⁾ alapján az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók számára megállapított védelmi idő 50 év.
- (2) Az előadóművészek esetében ez az időtartam az előadás kezdetétől, vagy ha az előadás rögzítését az előadás időpontjától számított 50 éven belül jogszerűen nyilvánosságra hozzák vagy jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítik, az időtartam az első ilyen nyilvánosságra hozatalkor vagy – ha ez korábbi – az első ilyen nyilvánosságához közvetítéskor kezdődik.
- (3) A hangfelvétel-előállítók esetében ez az időtartam a hangfelvétel rögzítésekor, vagy a rögzítést követő 50 éven belüli jogszerű nyilvánosságra hozatalkor, vagy ha ilyen módon nem hozzák nyilvánosságra, a rögzítést követő 50 éven belüli jogszerű nyilvánosságához közvetítéskor kezdődik.
- (4) Az előadóművészek alkotó hozzájárulásának társadalmilag elismert fontosságát alkotó és művészi hozzájárulásukat elismerő, megfelelő szintű védelemnek kell tükröznie.
- (5) Az előadóművészek általában fiatalon kezdik karrierjüket, és az előadások rögzítésére vonatkozó jelenlegi, 50 éves

védelmi idő gyakran nem védi előadásaikat egész életük során. Ezért néhány előadóművész élete vége felé jövedelemkieséssel szembesül. Emellett az előadóművészek gyakran nem képesek az őket megillető jogokra támaszkodni, hogy megakadályozzák vagy korlátozzák előadásaik életük folyamán esetlegesen előforduló kifogásolható felhasználását.

- (6) Az előadóművészeknek legalább a saját életük teljes hossza során hozzá kell jutniuk ahhoz a bevételhez, amely az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁴⁾ szerinti többszörözés és hozzáférhetővé tétel kizárólagos jogából, valamint az említett irányelv értelmében a magáncélú többszörözésért biztosított méltányos díjazásból, és a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ szerinti terjesztés és bérbeadás kizárólagos jogából származik.
- (7) Az előadások rögzítésére és a hangfelvételekre vonatkozó védelmi időt ezért az azt megalapozó eseménytől számított 70 évre meg kell hosszabbítani.
- (8) Az előadás rögzítésével kapcsolatos jogoknak vissza kell szállniuk az előadóművészre, ha a hangfelvétel-előállító tartózkodik attól, hogy – az előadóművészek, hangfelvétel-előállítók és műsorszóró szervezetek védelméről szóló nemzetközi egyezmény értelmében – megfelelő mennyiségben eladásra kínáljon egy olyan hangfelvétel többszörözött példányait, amely – a védelmi idő meghosszabbításának hiányában – közkinccsnek számítana, vagy tartózkodik attól, hogy az ilyen hangfelvételt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye. Az említett lehetőségnek akkor kell megnyílnia, amikor a hangfelvétel-előállító számára az említett mindkét felhasználási cselekmény elvégzésére hagyott ésszerű időtartam letelt. A hangfelvétel-előállítónak a hangfelvétellel kapcsolatos

⁽¹⁾ HL C 182., 2009.8.4., 36. o.⁽²⁾ Az Európai Parlament 2009. április 23-i álláspontra (HL C 184. E, 2010.7.8., 331. o.) és a Tanács 2011. szeptember 12-i határozata.⁽³⁾ HL L 372., 2006.12.27., 12. o.⁽⁴⁾ HL L 167., 2001.6.22., 10. o.⁽⁵⁾ HL L 376., 2006.12.27., 28. o.

jogainak ezért meg kell szűnniük egy olyan helyzet elkerülése érdekében, ahol e jogok egyidejűleg állnának fenn az előadóművészek az előadás rögzítésével kapcsolatos jogaival, miközben ez utóbbi jogokat többé már nem ruházza át vagy engedményezi a hangfelvétel-előállítóra.

- (9) Az előadóművészeknek általában át kell ruházniuk vagy engedményezniük kell a többszörözésre, terjesztésre, bérletre és előadásaik rögzítésének hozzáférhetővé tételére vonatkozó kizárólagos jogukat a hangfelvétel-előállítóra, amikor vele szerződéses kapcsolatba lépnek. Egyes előadóművészek ennek fejében jogdíjelőleget kapnak, és csak azután részesülnek díjfizetésben, ha a hangfelvétel-előállító számára megtérült a kezdeti előleg és megtörténtek a szerződésben meghatározott esetleges levonások. Más előadóművészek egyszeri díjfizetés ellenében ruházzák át vagy engedményezik kizárólagos jogukat (nem ismétlődő díjazás). Ez különösen a közreműködők listáján meg nem jelenő háttérzenészekre („nem megnevezett előadóművészek”), de néha a közreműködők listáján szereplő előadóművészekre („megnevezett előadóművészek”) is igaz.
- (10) Kísérő intézkedéseket kell bevezetni annak érdekében, hogy azok az előadóművészek, akik kizárólagos jogukat a hangfelvétel-előállítóra átruházták vagy engedményezték, ténylegesen részesüljenek a védelmi idő meghosszabbításának előnyeiből.
- (11) Az első kísérő intézkedések egyikeként a hangfelvétel-előállítók kötelezettségeként elő kell írni, hogy legalább évente egyszer a hangfelvételek terjesztésének, többszörözésének és hozzáférhetővé tételének kizárólagos jogából származó bevétel 20 %-ának megfelelő összegű tartalékot képezzenek. „Bevételnek” minősül a hangfelvétel-előállító költségek levonása előtti bevétele.
- (12) Az említett összegek kifizetését kizárólag azon előadóművészek javára kell fenntartani, akiknek előadásait hangfelvételen rögzítik, és akik egyszeri díjfizetés ellenében a hangfelvétel-előállítóra ruházták vagy engedményezték jogukat. Az ilyen módon tartalékolts összegeket legalább évente egyszer, egyéni alapon szét kell osztani a nem megnevezett előadóművészek között. Ezt a szétosztást közös jogkezelő szervezetekre kell bízni, és a nem szétosztható bevételre vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazhatók. Az e bevétel beszedése és kezelése okozta aránytalan teher elkerülése érdekében tagállamoknak képeseknek kell lenniük annak szabályozására, hogy milyen mértékben kötelesek a mikrovállalkozások hozzájárulni, ha az ilyen díjfizetések ésszerűtlennek tűnnek az ilyen bevétel beszedésének és kezelésének költségeihez képest.
- (13) A 2006/115/EK irányelv 5. cikke azonban már biztosítja az előadóművészek számára a méltányos díjazáshoz való elidegeníthetetlen jogot, többek között a hangfelvételek

bérletéért. Hasonlóképpen, a szerződéses gyakorlatban az előadóművészek általában nem ruházzák át vagy engedményezik a hangfelvétel-előállítókra sem a 2006/115/EK irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti, a sugárzás és a nyilvánossághoz történő közvetítés egyszeri méltányos díjazására való jogukat, sem a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti, a magáncélú többszörözésért biztosított méltányos díjazásra való jogukat. Ezért a hangfelvétel-előállítónál a hangfelvételek bérbeadásából keletkező bevétel, a sugárzás és a nyilvánossághoz történő közvetítés egyszeri méltányos díjazását és a magáncélú többszörözésért kapott méltányos díjazást nem kell figyelembe venni a hangfelvétel-előállító által a kiegészítő díjazás kifizetéséhez biztosítandó teljes összeg kiszámításakor.

- (14) Hogy helyreállítsák azon szerződések egyensúlyát, amelyekben az előadóművészek kizárólagos jogukat jogdíjalapon hangfelvétel-előállítókra ruházzák át, egy második kísérő intézkedés kell, hogy legyen a „tisztalap” azon előadóművészek számára, akik a fent említett kizárólagos jogukat jogdíjak vagy díjazás ellenében hangfelvétel-előállítókra engedményezték. Annak érdekében, hogy az előadóművészek teljes mértékben kiaknázhassák a meghosszabbított védelmi időt, a tagállamoknak biztosítaniuk kell azt, hogy az előadóművészek számára a meghosszabbított idő alatt a hangfelvétel-előállítók és az előadóművészek közötti megállapodások alapján olyan mértékű jogdíjat vagy díjazást fizessenek ki, amelyet nem terhel előlegfizetés vagy szerződésben meghatározott levonás.
- (15) A jogbiztonság érdekében rendelkezni kell arról, hogy amennyiben nincs egyértelmű utalás az ellenkezőjére a szerződésben, a meghosszabbított időtartamra is hatályban maradjon az előadás rögzítésére vonatkozó jogok szerződéses átruházása vagy engedményezése, amellyről azon időpont előtt állapodtak meg, ameddig a tagállamoknak el kell fogadniuk az ezen irányelvet végrehajtó intézkedéseket.
- (16) A tagállamoknak tudniuk kell biztosítani azt, hogy e szerződések egyes, ismétlődő díjfizetésről rendelkező feltételeit az előadóművészek javára újra lehessen tárgyalni. A tagállamoknak eljárásokat kell biztosítaniuk arra az esetre, ha az újratárgyalás sikertelen lenne.
- (17) Ez az irányelv nem érintheti a rendelkezéseivel összhangban álló nemzeti szabályokat és megállapodásokat, mint például a tagállamokban az előadóművészeket képviselő szervezetek és a felvétel-előállítókat képviselő szervezetek közötti, közös jogkezelés körébe tartozó szerződéseket.

- (18) Egyes tagállamokban a szöveggel rendelkező zeneműveknek az utoljára elhunyt szerző halálától számított, egységes védelmi időt adnak, míg más tagállamokban külön védelmi idő vonatkozik a zenére és a szövegre. A szöveggel rendelkező zeneműveket túlnyomórészt közösen szerzik. Egy opera például gyakran egy szövegíró és egy zeneszerző műve. Sőt, az olyan zenei műfajok esetében, mint a jazz, rock és pop, az alkotás folyamatát gyakran közös munka jellemzi.
- (19) Következésképpen, az olyan szöveggel rendelkező zeneművek tekintetében, amelyek szövegét és zenéjét együttes használatra szereztek, a védelmi idő harmonizálása nem teljes, és ez akadályt jelent az áruk és olyan szolgáltatások szabad mozgása számára, mint például a határokon átnyúló közös jogkezelési szolgáltatások. Az ilyen akadályok elhárítása érdekében az ezen irányelv tagállami átültetése határidejének időpontjában védelem alatt álló minden ilyen alkotást valamennyi tagállamban ugyanazon harmonizált védelmi időnek kell megilletnie.
- (20) A 2006/116/EK irányelvet ezért megfelelően módosítani kell.
- (21) Mivel a kísérő intézkedések céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani – minthogy ezen a területen a nemzeti intézkedések vagy a verseny torzulásához vezetnének, vagy a hangfelvétel-előállítónak az uniós jogszabályokban meghatározott kizárólagos jogai terjedelmét befolyásolnák –, és ezért azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (22) A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás⁽¹⁾ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzik arra, hogy – a maguk számára, illetve az Unió érdekében – készítsék el saját táblázataikat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és hogy e táblázatokat tegyék közzé,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 2006/116/EK irányelv módosítása

A 2006/116/EK irányelv a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(7) A szöveggel rendelkező zeneművek védelmi ideje a következő személyek közül utoljára elhunyt személy

halálától számított 70 év, függetlenül attól, hogy azok szerzőtársként vannak-e feltüntetve: a zenemű szövegének írója és zenéjének szerzője, amennyiben mindkettő kifejezetten az adott szöveggel rendelkező zeneműhöz készült.”

2. A 3. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés második mondata helyébe a következő szöveg lép:

„Mindazonáltal,

— ha az előadás hangfelvételtől eltérő rögzítését ezen az időn belül jogszerűen nyilvánosságra hozzák vagy jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítik, a védelmi idő az első ilyen nyilvánosságra hozataltól vagy – ha ez korábbi – az első ilyen nyilvánossághoz közvetítéstől számított 50 év,

— ha az előadás hangfelvételen történt rögzítését ezen az időn belül jogszerűen nyilvánosságra hozzák vagy jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítik, a védelmi idő az első ilyen nyilvánosságra hozataltól vagy – ha ez korábbi – az első ilyen nyilvánossághoz közvetítéstől számított 70 év.”;

b) a (2) bekezdés második és harmadik mondatában az „50” szám helyébe „70” lép;

c) a cikk a következő bekezdésekkel egészül ki:

„(2a) Amennyiben 50 évvel a hangfelvétel jogszerű nyilvánosságra hozatalát követően, vagy amennyiben ilyenre nem került sor, 50 évvel azután, hogy a hangfelvételt jogszerűen a nyilvánossághoz közvetítették, a hangfelvétel-előállító nem kínálja fel a hangfelvétel többszörözött példányaait megfelelő mennyiségben értékesítésre, vagy nem teszi a hangfelvételt akár vezetékes, akár vezeték nélküli módon a nyilvánosság számára hozzáférhetővé úgy, hogy a nyilvánosság tagjai ahhoz a hozzáférés helyét és idejét egyénileg megválasztva hozzáférhessenek, az előadóművész felmondhatja azt a szerződést, amellyel az előadása rögzítéséhez kapcsolódó jogait valamely hangfelvétel-előállítóra ruházta vagy engedményezte (a továbbiakban »átruházási vagy engedményezési szerződés«). Az átruházási vagy engedményezési szerződés felmondásának joga akkor gyakorolható, ha a felvétel-előállító az előadóművésznek az átruházási vagy engedményezési szerződés előző mondat alapján történő felmondására irányuló szándékáról szóló értesítését követő egy éven belül elmulasztja elvégezni az említett mondatban szereplő mindkét felhasználási cselekményt. Az előadóművész nem mondhat le a szerződés felmondásához való jogáról. Ha a hangfelvétel több előadóművész előadásának rögzítését tartalmazza, átruházási vagy engedményezési szerződéseiket az alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal összhangban mondhatják fel. Ha az átruházási vagy engedményezési szerződést e bekezdés alapján felmondják, a hangfelvétel-előállító hangfelvételhez kapcsolódó jogai megszűnnek.

⁽¹⁾ HL C 321., 2003.12.31., 1. o.

(2b) Ha az átruházási vagy engedményezési szerződés jogot biztosít az előadóművész számára nem ismétlődő díjazás igénylésére, az előadóművész a hangfelvétel-előállítótól éves kiegészítő díjazásra jogosult a hangfelvétel jogszerű nyilvánosságra hozatalát követő 50. évet, vagy amennyiben ilyenre nem került sor, a hangfelvétel jogszerű nyilvánossághoz közvetítését követő 50. évet közvetlenül követő minden egyes teljes év vonatkozásában. Az előadóművész nem mondhat le az ilyen éves kiegészítő díjazásra való jogosultságáról.

(2c) A hangfelvétel-előállító által a (2b) bekezdésben említett éves kiegészítő díjazás kifizetésére félreteendő teljes összeg a szóban forgó díjazás kifizetésének tárgyévét megelőző év során az érintett hangfelvétel sokszorosításából, terjesztéséből és hozzáférhetővé tételéből a hangfelvétel-előállítónál keletkezett bevétel 20 %-ának felel meg, a hangfelvétel jogszerű nyilvánosságra hozatalát, vagy amennyiben ilyenre nem került sor, a hangfelvétel jogszerű nyilvánossághoz közvetítését követő 50. év elteltével.

A tagállamok biztosítják, hogy a hangfelvétel-előállítók kérésre minden olyan tájékoztatást kötelesek legyenek megadni a (2b) bekezdésben említett éves kiegészítő díjazásra jogosult előadóművészeknek, amely szükséges lehet e díjazás kifizetésének biztosítása érdekében.

(2d) A tagállamok biztosítják, hogy a (2b) bekezdésben említett éves kiegészítő díjazásra való jogosultságot a közös jogkezelő szervezetek kezeljék.

(2e) Amennyiben az előadóművész ismétlődő díjfizetésre jogosult, az előadóművésznak a hangfelvétel jogszerű nyilvánosságra hozatalát, vagy amennyiben ilyenre nem került sor, a hangfelvétel jogszerű nyilvánossághoz közvetítését követő 50. év elteltével kifizetett díjazást sem előlegfizetéssel, sem szerződésben meghatározott levonással nem lehet csökkenteni.”

3. A 10. cikk a következő bekezdésekkel egészül ki:

„(5) A 3. cikk (1) bekezdésétől a 3. cikk (2e) bekezdéséig terjedő rendelkezéseknek a 2011. október 31-én hatályos változata alkalmazandó azon előadások rögzítésére és hangfelvételekre, amelyek tekintetében az előadóművész és a hangfelvétel-előállító az említett rendelkezések 2011. október 30-án hatályos változata értelmében 2013. november 1-jén még védelem alatt áll, valamint azon előadások rögzítésére és hangfelvételekre, amelyek ezen időpont után születnek.

(6) Az 1. cikk (7) bekezdése alkalmazandó az olyan szöveggel rendelkező zeneművekre, amelyeknek legalább a zenéje vagy a szövege legalább egy tagállamban védelem

alatt áll 2013. november 1-jén, valamint azokra a szöveggel rendelkező zeneművekre, amelyek ezen időpont után születnek.

Ezen bekezdés első albekezdése nem érinti a 2013. november 1. előtt végzett felhasználási cselekményeket. A tagállamok elfogadják azokat a rendelkezéseket, amelyek különösen a harmadik személyek által szerzett jogok védelméhez szükségesek.”

4. A szöveg a következő cikkel egészül ki:

„10a. cikk

Átmeneti intézkedések

(1) Amennyiben nincs egyértelmű szerződéses utalás az ellenkezőjére, a 2013. november 1. előtt kötött átruházási vagy engedményezési szerződés hatályosnak tekintendő azon időponttól is, amikor a 3. cikk (1) bekezdésének a 2011. október 30-án hatályos változata értelmében az előadóművész védelmi ideje lejárt.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az előadóművészeket ismétlődő díjfizetésre jogosító, 2013. november 1. előtt kötött átruházási vagy engedményezési szerződéseket a hangfelvétel jogszerű nyilvánosságra hozatalát, vagy amennyiben ilyenre nem került sor, a hangfelvétel jogszerű nyilvánossághoz közvetítését követő 50. év elteltével módosítani lehet.”

2. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2013. november 1-jéig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

3. cikk

Jelentés

(1) A Bizottság 2016. november 1-jéig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak ezen irányelv alkalmazásáról a digitális piac fejlődésének fényében, ezzel egyidejűleg szükség esetén javaslatot tesz a 2006/116/EK irányelv további módosítására.

(2) 2012. január 1-jéig a Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, amelyben értékeli az audiovizuális ágazat előadóművészei és felvétel-előállítói védelmi ideje meghosszabbításának esetleges szükségességét. Szükség esetén a Bizottság javaslatot tesz a 2006/116/EK irányelv további módosítására.

4. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában történő kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

5. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2011. szeptember 27-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

J. BUZEK

a Tanács részéről

az elnök

M. DOWGIELEWICZ
